www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 143, Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 20. червня, 1923. — VOL. XXXI. No. 143. Jersey City, N. J., Wednesday, June 20, 1923. — THREE CENTS

ЧАСТИННА ПОБІДА НЮЙОРСЬКИХ МУЛЯРІВ

НЮ ЙОРК, 18. червня. — Йдучи за покликом міського менора Гайлена, 12 контракторів, занятих будовою нових міських шкіл, підписало зі страйкуючими мулярами угоду, на основі котрої мулярі дістануть контракт на два роки, в якому буде її признано 12 долярів денної заплати. В контракті є повне признанне юнії, бо її віддається достарчуванне робітників.

Умова відноситься лишень до контракторів, які угоду підписали. Решта контракторів та підприємців умовою не обнята, і страйк проти них триває далі. Про його доспіх свідчить хочби факт, стверджений самими контракторами, що на 21 будові, на яких ще ведеться будівнича робота, працює 181 муляр, тоді як їх потреба 600.

МАЙНЕРСЬКА ЮНІЯ ЗАЖАДАЄ НОВОЇ СКАЛИ ЗАПЛАТИ

ГЕЙЗЕЛТОН, Па., 18. червня. — Урядники майнерської юнії дають до зрозуміння, що зараз по 4. липня виступлять іменем майнерів твердого вугля з домаганнями нової скали заплати, яка має стати частиною контракту, що буде заключений на місяць теперішнього, кінчаючого свою силу з днем 31. серпня.

СТРАЙК КАПЕЛЮШНИКІВ

ВЕСТ ОРЕНДЖ, Ню Джерзі, 18. червня. — Минувшого понеділка вийшло на страйк 2,000 капелюшників у фабриках в Орендж та Вест-Орендж.

УРЯД УСТУПАЄ ЧУЖИМ ДЕРЖАВАМ ЩОДО ВИНА НА КОРАБЛЯХ

ВАШІНГТОН, 18. червня. — Секретар скарбу Мелон видав приказ урядникам всіх стаціях публичного здоровля по американських портах, щоби вони взяли під увагу заграничні закони про вожене вина та других алькоголічних трунків в цілях лічничих для моряків та пасажирів. Навіть напитки, які належать моряком яко частина їх поживи після заграничних законів, мають бути включені в „лікарську" порцію.

ПРЕЗИДЕНТ ПРЕДСКАЗУЄ ЩЕ БІЛЬШІ УРЯДОВІ ОЩАДНОСТИ

ВАШІНГТОН, 18. червня. — Президент Гардінґ похвалював в своїй промові перед Бізнесовою Організацією Уряду ощадности. Говорив він, що надвишка приходів уряду буде незадовго виносити 290 міліонів долярів.

ЕКСПРЕСМЕНИ ЖАДАЮТЬ ПІДВИШКИ

ШІКАГО, Ілинойс, 18. червня. — Робітники підприємств: Америкен Рейлвей Експрес Ко. та Сантістерн Експрес Ко. предложили Зелізничій Робітничій Раді Злучених Держав домагання підвисшити їх заплату о 15 процент та признати їм заплату за переробу та роботу в неділю 6-сата.

ЗА НАРУШЕННЯ НЕДІЛЬНОГО ЗАКОНА

НЮ ЙОРК, 18. червня. — Перед міським судом ставало нині 45 людий, обжалованих за нарушенне закона про святкованне неділі (так зване „сабат ло"). Були се робітники та властителі голярень. Судя покарав кожного на 5 долярів гривні.

ПРИВАТНІ ЖЕРТВИ НА ПІДДЕРЖАННЕ УРЯДУ

ГАРИСБУРГ, Па., 18. червня. — Стейтовий губернатор Пінчот, завзятий прихильник прогибіции, оставшися без державних фондів на виконуванне прогибіции, зарядив публичну складку на сю цїль. Досі зібрав він 1,004 долярів, з чого 1,000 долярів дав стейтовий сенатор Ейєр, а решту зібрано долярними датками. Губернатор хоче в той спосіб зібрати чверть міліона долярів, які мала йому признати стейтова леґіслятура, а не признала.

ЖИДИ СКЛАДАЮТЬ МІЛІОНОВИЙ ФОНД НА ВІДБУДОВУ ПАЛЕСТИНИ

БОЛТИМОР, Мерілєнд, 18. червня. — На відбуваючійся тут конференції сіоністів предложив секретар організації Еммануель Нюман звіт, з якого виходить, що за послідні два роки жидівські організації в Злучених Державах зібрали на відбудову Палестини шість міліонів долярів. Зі звіту виходить, що жертви впливають, що далі, то в більшій скількости. Які дві третини згаданої суми зібрала спеціяльна організація, звана Фундація Палестини.

ФОРД НЕ МАЄ ЧАСУ БУТИ ПРЕЗИДЕНТОМ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

СПРІНґФІЛД, Массачузетс, 18. червня. — Прибувший сюди автомобілевий фабрикант Генрі Форд заявив дотепкуючим репортерам, що він не думає бути президентом Злучених Держав, бо, занятий власними приватними справами, не має на се часу.

Тимчасом Гарсон, голова Американської Економічної Ліґи, котрий вже від якогось часу заводить кампанію за виборою Форда на найвисшиї уряд в Злучених Державах, заявив, що заява Форда не здержить його кампанії за його виборою.

АГІТАЦІЯ ЗА ОБМЕЖЕННЯМ ПРОГИБІЦІЇ

АТЛЯНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 17. червня. — Федеральний сенатор зі свого стейту Едж в виголошеній тут промові заявив, що найблизчий Конґрес буде мусіти взяти під поважну дебату прогибіційний закон та змінити його згідно з загальним домаганням американського населення.

ПРОЦЕС ЗА ПЕРЕСИЛКУ ГРОШИЙ ЗА ГРАНИЦЮ.

Перед найвисшим судом в Брукліні розобрається тепер справа, цікава для всіх, що в час війни посилали гроші поза границі Злучених Держав. Позовник, нюйорський міський урядник Мен, доручив був в 1917 році одному банкови в Ню Йорку 9,000 долярів для висилки до Верайна. Зараз по тім Америка виповіла Німеччині війну, і банк повідомив Мена, що пересилка гроший здержана. В кінці час вислав Мен зажадав зворотку своїх гроший, але банк відповів, що він уже купив за них німецькі марки. Банк заявив згоду віддати йому місто 9,000 долярів 4 долярів, бо до сеї суми спала вартість куплених ним марок. Мен не закоча прийняти 4 долярів і пізвав за 9,000 долярів, заявляючи, що банк звинив, купуючи марки для перевозу та не перевозячи долярів.

Лява присяжних суддів зачвилася за позовником. Банк вніс протів свого рекурс.

ВЕЛИКИЙ ПОЖАР НАФТОВИХ ЗБІРНИКІВ.

В суботу погоріли в Питбурґу великі збірники нафти, що були власностю фірми Атлянтик Ріфайнінґ Ко. Шкода виносить коло 2 міліонів долярів. При пожарі яких трийцятеро людий віднесло лекші або тяжчі попарення.

УБИЙСТВО МАТЕРИ.

З ружвдасного сина погибла у Вашінґтоні 60-літна старуха Ф. Де Бродес з Ню Йорку, які приїхала з ним сюди відвідати свою дочку, що лежить хора в шпиталі. Сусіди почули в їх мешканю вистріл, а заалярмована поліція арештувала сина, що власне тоді виходив з мешкання. Він признався до вчинку та додав, що він думав теж відобрати житє собі, але поліція своїм приходом не дала доконати своєї заміри.

СЛІДСТВО В СПРАВІ ЗНУЩАННЯ СТУДЕНТІВ НАД ТОВАРИШАМИ.

Ведучеся перед судом стейту Ілинойса слідство в справі знущання університетських студентів над своїми товаришами, що вступають на перший рік студій, жертвою якого мав впасти студент Літон Мивнт, поступило нині ще один крок вперед, коли Рой, подорожуючий агент одної кушельної фірми, зателеґрафував судови, що він бачив на власні очи, як студенти хоронили в піску трупа потовченого студента. Він заявив, що вони мають розіпрати д. пр. відмінка групи.

АНГЛІЙСЬКОМУ ПИСЬМЕННИКОВИ НЕ СМАКУЄ ПРОГИБІЦІЇ.

Англійський письменник Вілієм Мексвел, що приїздав до Злучених Держав на міжнародний конґрес для справи театрів рухомих образків, заявив при своїм відїзді, що прогибіція так само глупа в практиці, як в теорії. В Злучених Державах прогибіція, на його думку, значить, що „горетка богачів може пити тільки, кільки їм подобається, а несчисленні міліони мають придержуватися закона, що можучі".

РИЗИКУВАВ ЖИТТЄМ ЗА ДАРМУ.

Робітники, працюючі на доку коло 74-ої вулиці в Ню Йорку в суботу спостерегли, побачивши якогось мущину, що в убранню скочив у воду. Дехто з них кинувся на ратунок, як вони думали, самовбийникови. Один з робітників добув гака, яким притягають до берега ладки, та пробував виловити потапаючого з води. Чоловік у воді не слаб так, що просто стратив притомність. Як лікарі недалекого шпиталя, куди його відставлено, виопитували з нього воду, він розповів непомирне історию, що буцімто вдучи помити воду впустив з неї два ніклі та кинувся по них в одиню, щоби їх добути. Одного ніклі йому вдалося добути, але другого не потрафив найти. Все таки він готов піти шукати й за ним, як лиш йому дозволять. Та йому не дозволили, а віддали його до дому божевільних під лікарську обсервацію (оглядини).

1,600 УКРАЇНЦІВ АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН В ОЛИФАНТІ, ПА.

В жадній українській кольонії нема тілько американських горожан, що в Олифанті. При послідній переписи всіх американських горожан українського походження, яку зробив місцевий священик, мешкає в Олифанті 1,600. Але вони були досі не зорґанізовані і тому в уряда не мали відповідного числа своїх представників. Щоби тому зарадити, олифантські Українці зорґанізували „Горожанський Клюб", який робить тепер приготовання до виборів, що мають відбутись сеї осени.

РЕВІЗІЇ У ВАРШАВІ.

В звязку з атентатом у Варшаві в кількох домах переведено ревізії. В одним будинку найдено склад зброї, амуніції і динаміту. Кілька осіб арештовано.

ВИКУКЮТЬ ЗА УКРАЇНСЬКИМ УНІВЕРСИТЕТОМ.

Арештовано д-ра Панчишина та 16 медиків.

БЕРЛІН, 5. червня. (В.і. кор. „Свободи"). — „Курер Львовскі" повідомляє:

„Біформують нас, що в часі викладу д-ра Мирона Панчишина, професора і тимчасового ректора тайного українського університету, дня 29. травня в залі Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові, вдерлася до залі поліція й заарештувала професора та його 16 слухачів. Поліція про цей факт мовчить, в кождім разі однак сьогодня (2. червня) др. Панчишин у своїм помешканню при вул. Ґолинського 2 не ординував".

В ЗАМАХУ НА ПОЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗГИНУВ УКРАЇНЕЦЬ.

Як відомо, жертвою атентату на університеті у Варшаві згинув трагічною смертю промасфесор Орженцкі. Російська газета „За Свободу" містить по смертну згадку про Орженцкого, писану українською мовою, в якій між иншим сказано: „Український центральний комітет з глибоким сумом повідомляє українське громадянство на еміґрації, що 25. травня на вічнє трагічною смертю у Варшаві професор Роман Орженцький, член української Академії Наук у Київі, професор київського українського університету. Винос тіла небіщика з костела на кладовище 28. ц. м." і т. д. Дальше поміщено коротку біоґрафію помершого професора. Покійний був родом з України з Херсонщини, кінчив студії в Одесі і Москві, брав участь у революційній праці минулих літ. після того з України переїхав до Варшави, де згинув підчас експльозії бомби в польському університеті.

ЩЕ ОДНА „РЕВОЛЮЦІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ".

„Діло" повідомляє: Арештованого перед приїздом маршалка Фоша до Львова, Мельника Василя випущено на волю. Мельник переслідав 18 днів без жадного переслухання й протоколу. Доперва 13. дня списано з ним протокол і зроблено ряд ріжних закидів нар., що висше згаданий має надежати до „Рев. Ради", якої адресу хотіла дізнатись поліція від арештованого. Хотіла також знати, хто до неї належить.

СМЕРТЬ НОРВЕЖСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА МІНІСТРІВ.

З Крістіянії доносять, що норвежський президент міністрів, Гівервесен помер нагою смертю.

30,000 ІТАЛІЯНЦІВ УТЕКЛО ПЕРЕД ВИБУХОМ ВУЛЬКАНУ ЕТНИ НА СИЦИЛІЇ

КАТАНІЯ, Сицилія, Італія, 18. червня. — Вчера опівночі зачав вибухати вулькан Етна на Сицилії.

Лява з громом і гуком почала вибухати з 5 отворів і заливати околицю довкруги.

Вибухи були такі сильні, що іноді спричиняли землетрясення.

Заливаючи ліса знищила в околиці доми, ліси і винниці.

30,000 народу осталось бездомними вже наслідком вибуху і заливу першого дня, але населенне далі покидає околичні міста і села і втікає в дальші сторони для ратунку перед живловою катастрофою.

На міні кругім Етни розкинені тонн скель, попелу і пороху з вулькану.

ЗБІРНИЦЬКИЙ СВІТОВОГО СУДУ

ГАГА, столиця Голяндії, 18. червня. — Нині була перша явна сесія Постійного Суду Міжнародньої Справедливости під проводом Голяндця, д-ра Лодера.

Злучені Держави на суді були заступлені Джаном Бассетом Муром.

Яко перша справа прийшов на черґу спір між Росією і Фінляндією за карельську границю. Посередництво світового суду в сій справі Росія відкинула з причини, що він залежить від Ліґи Народів.

Потому була справа домагання Англії, аби Німеччина позволила їй перевозити амуніцію кільським каналом.

Ліґа Народів вислала сюди з Женеви своїх пресових аґентів, котрі дають піддержувати становище Ліґи, що світовий суд залежить від Ліґи.

КАЖУТЬ, ЩО АНГЛІЯ ГОТОВА ЗА КІЛЬКА МІСЯЦІВ ПРИЗНАТИ БОЛЬШЕВИКІВ

ЛОНДОН, 18. червня. — В англійських поінформованих кругах заявляють, що правительство Великої Британії готове признати московський большевицький „уряд", якщо він до кількох місяців виявить добру волю, задля виконання своїх зобовязань.

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ РУХ СЕЛЯНСТВА В БОЛГАРІЇ ТРИВАЄ ДАЛІ

ЛОНДОН, 18. червня. — Сюди доносять з Софії, столиці Болгарії, що нове правительство Зайкова вживає строгих заходів, щоби здавити селянське повстанне проти нього.

Воно у своїх кроках на селянстві посувається так далеко, що навіть палить цілі села на полудневому сході краю.

Правительство Югославії занепокоїлось подіями в Болгарії і вислало на македонську границю свої війска, щоби були в поготівлю у випадку нападу з боку Болгар.

Сі події вказують, що смерть Стамбулійського не перепинила селянського революційного руху проти нового правительства Болгарії.

ЛІҐА НАРОДІВ ЯКО РОЗЕМЦЬ У МІЖНАРОДНИХ ПИТАННЯХ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 18. червня. — В кругах Ліґи Народів запевняють, що Англія поручить їй, аби занялась вирішенням питання, чи держави мають право до морських вод біля своїх берегів у віддаленню 12 морських миль.

Досі було принято, що мають право тільки на просторі 3 миль, одначе Америка підносила питанне про 12-милеву границю і тепер Англія хотіла би, щоби сю справу вирішив якийсь міжнародній авторитетний збір і зі своєї сторони прекласти Ліґу Народів.

Означе Америка Ліґи Народів не признає, отже тимсамим годі надіятись, аби признала і її рішенне.

МІЛІОН НІМЕЦЬКИХ МАРОК ЗА 7 ДОЛЯРІВ

БЕРЛІН, 18. червня. — На тутешній біржевому торзі впала нині німецька паперова емарка так низко, що за один американський доляр давали по 162,000 німецьких марок.

РЕАКЦІЙНІ ЗАХОДИ ПРЕМІЄРА МУССОЛІНІ

РИМ, 18. червня. — Правительство Муссолінія хоче перевести в парляменті закон про зміну голосовання в Італії. На основі сеї зміни пропорціональний вибір був би скасований і число мандатів залежало би від числа виборців, а не числа населення.

Щоб перевести сю ухвалу в парляменті, фашисти хотять получитися з уділеґацією і в той спосіб створити для себе потрібну реакційну більшість.

НОВИЙ ВИСТУП КИТАЙСЬКИХ ОПРИШКІВ

РИМ, 18. червня. — Сюди наспіла депеша з Пекінґу, столиці Китаю, яка повідомляє, що китайські опришки в Ґанкові напали на тамошню католицку місію і взяли в полон священика Малотто і 500 катликів Китайців.

Вони домагаються викупу в сумі 51,000,000; інакше, грозять, що убють священика.

ХРАБИ ПРОТИ ЖИДІВ

ЛОНДОН, 18. червня. — Всеарабський конґрес в Яффі відкинув англійсько-арабський договір у справі Палестини.

Конґрес заповів опір проти договору і боротьбу за свободу Арабів в Палестині, де тепер жидівська меншість має владу у своїх руках.

ДІЯЛЬНІСТЬ АРА В РОСІЇ ЗАМКНЕНА

МОСКВА, 18. червня. — Всі станиці Американської Ратункової Адміністрації (АРА) в Росії замкнено.

Умову про замкнене діяльности АРА підписано тут 16. с. м.

ЄДНАЙТЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ ДО У. Н. СОЮЗА

ДО ДНЯ ЧЕРВНЯ Д. Р. ПРИЙМАЄ У. Н. СОЮЗ НОВИХ ЧЛЕНІВ СТАРШИХ І МАЛОЛІТНИХ ОБЄ ВІКУ.

ТРАДИЦІЙНО ВІДДІЛИ І ЧЛЕНИ ТА ЧЛЕНКИНІ ВИКОРИСТАЙТЕ СЮ НАГОДУ І ПРИЗБИРАЙТЕ ЗА СЕЙ ЧАС ТИСЯЧІ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПАМЯТАЙТЕ, ЩО ЗРІСТ ЧИСЕЛЬНОЇ СИЛИ І МАЙНА У. Н. СОЮЗА ЄЕ ДОРОБОК УСІХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.
One year ... $ 7.00
Six months ... $ 3.75
Three months ... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.
One year ... $10.00
Six months ... $ 5.00
Three months ... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три центи.
На рік ... $ 7.00
На пів року ... $ 3.75
На три місяці ... $ 2.00
В Джерзи Ситі і заграницею.
На рік ... $10.00
На пів року ... $ 5.00
На три місяці ... $ 2.75

Зміна адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 488 Montgomery. Тел. У. Н. Союзу: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Другий День Квітів дня 24. с. м. Се збірка на Рідну Школу!

На що йде фонд Дня Квітів?

80% на Рідну Школу, а 20% на Український Університет у Львові!

Де переводити збірку 24. червня с. р.?

Всюди, по церквах, читальнях, мітингах та пікніках!

Обєднанне Укр. Організацій в Америці.

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТИ КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ ПОЛІТИЧНИМ ВЯЗНЯМ У ЛЬВОВІ.

В 1921. р. опікою над вязнями займалась окрема Секція УГК. При кінці 1921. р. польська-окупаційна влада завсіла діяльність УГКомітету, котрий всетаки ще продовжував свою працю до вести 1922. р. Опісля опіку над вязнями перейняв тимчасово Студентський Комітет.

Масові арешти в осени 1922. р. з приводу виборів і „саботажів" у Східній Галичині викликали потребу ширшого зорганізовання акції допомоги вязням. Повстав окремий Комітет Допомоги Політичним Вязням на чолі з о. Леонтієм Куницьким. Польська влада відмовила легалізації того Комітету. Комітет всетаки розпочав і вів свою діяльність і силою факту легалізувався, поміщуючи оголошення й відозви у часописах, опікуючись вязнями й інтервенюючи як у поліційних так і судових владий. В першу чергу спішив Комітет вязням з допомогою харчами, даючи обіди і снідання; опісля посилав їм часописі і книжки; давав допомоги тим, що виходили на волю, а в деяких випадках теж і родинам вязнів.

Правна оборона виконується через окремо зорганізовану українськими адвокатами міста Львова „Правну Пораду".

Велика скількість вязнів у Львові та розділенне їх по ріжних тюрмах, змусила Комітет з технічних причин отворити аж три кухні. Це потягнуло за собою дуже великі видатки. Тепер зменьшенне числа вязнів уможливило вже зваженне двох кухонь так, що тепер істнує лиш одна кухня. Видатки на допомогу вязням харчами представляються місячно оськи:

Пересічно було на харчованню:

в жовтні	1922	800	вязнів, кошти харчів	Мп.	3,500,000
в падолисті	„	400	„ „ „	„	3,800,000
в грудні	„	200	„ „ „	„	4,500,000
в січні	1923	150	„ „ „	„	6,000,000
в лютім	„	150	„ „ „	„	7,024,000
в березні	„	100	„ „ „	„	8,700,000
в квітні	„	100	„ „ „	„	6,206,000
			Разом	Мп.	39,730,000
В краю зібрано в грошах				Мп.	26,800,000

З Америки надіслано:

Укр. Запомог. Ком., Вудгейвен, через п. Цисика	$40.00
Чит. Просвіти в Торонто (Онтеріо, Канада)	31.00
Відділ Обєднання в Рачестер, через п. Шевчука	40.00
Кож. Доп. Бідним, через Пукина з Рачестер	87.00
Укр. Народній Дім в Джерзи Ситі (з коляди)	50.00
Ст. Ланчинський, Менвил	10.00
Робітничий Дім, Филаделфія	78.00
Кузь Гриник, Бейон	37.00
о. Пристай	10.00
І. Швед	10.00
Дрібні жертви разом	20.00
Разом	$413.00

Всіх видатків було досі 41,600,000 мп.

Вчасі кождих свят всі вязні діставали окремі святочні дарунки.

Хоч число вязнів зменьшилося, видатки росли з огляду на дорожню і на упадок вартости польської валюти. Під сучасну хвилю находиться в самому Львові в польських тюрмах більш 100 політичних вязнів, які ждуть на судову розправу. Кошти їх удержання з огляду на зріст дорожні побільшуються з дня на день.

Досі жертви впливали по більшій части з краю, як в харчах так і грошах. Щойно в останніх часах почали обильнійше плисти також і з Америки.

Львів, 14. мая, 1923.

ЗА КОМІТЕТ ДОПОМОГИ ПОЛІТИЧНИМ ВЯЗНЯМ У ЛЬВОВІ:
о. Леонтій Куницький, голова. Ірма Макухівна, секретарка.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.
"SVOBODA" 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ПІД ЗНАКОМ РЕАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ.

II. Дві ідеольоґії. — Різно йти й спільно бити. — Необхідна „передишка". — Нове завдання української еміґрації. — З арієргарду в авангарду.

(Від спеціального кореспондента „Свободи").

Постанови львівського „Народного Зїзду" не сходять з порядку денного нашого політичного життя. Відгукнулись на них всі органи нашої політичної думки: львівські „Слово" і „Земля і Воля", перемиський „Громадський Голос" віденський „Український Прапор". Не можна сказати, щоті відгуки були дуже прихильні й доброзичливі.

Найгострійше виступає проти тих постанов „Український Прапор". Він називає їх „зломанням нашої політичної основи", „тяжкою шкодою", „резиґнацією з ідеї державности"... Він говорить про „українських рабів, що відмовились од своїх національно-державних змагань". Нарешті він заперечує „Народному Зїздові" право говорити від імени цілого краю, кажучи, що „поворот до автономії гуртка людий трудової партії не є на щисте висловом волі й почувань українських народніх мас Галицької Землі".

Останньої думки, здається нам, було б краще не висловлювати. Бо коли Трудова партія не виявляє настроїв і почувань галицьких народніх мас, то їх виявляє? Може нечислена радикальна партія, не маюча ніякого впливу в народніх масах? Може ще менш численна християнсько-суспільна партія з заслуженим, але політично-дезорієнтованим Ол. Барвинським на чолі? Може нарешті, галицько-українські ендеки, які від одного берега відстали, а до другого не пристали?

Ні, питання про компетенцію краще вже не порушувати! Коли, стати на цей ґрунт то кінець-кінцем вийде, що ніхто взагалі не має компетенції говорити від чийого-небудь імени. Може навіть показатись що сам „Український Прапор" не має права говорити від імени цілої галицько-української еміґрації. Принаймні, ми вже якось читали в „Ділі", що Український Прапор" є органом „гуртка українських еміґрантів". Від того, що одні других будуть називати „гуртком", і взаємно собі заперечувати право компетенції, нічого доброго не вийде. Краще вже взаємно себе шанувати й числитися з противною стороною як з компетентною та правною репрезентацією певної народньої течії, певної суспільної ідеольоґії.

Одкидаючи, таким чином, спір про компетенцію, як недостойний і шкідливий для обох сторін, доведеться все-таки сконстатувати серед галицько-українського суспільства присутність **двох ідеольоґій**, діяметрально протилежних. Край в особі „Народного Зїзду" висловився за територіяльну автономію, край не тільки східногалицький, але й цілий західногалицький. А закордонна еміґрація устами „Українського Прапору" рішучо висловлюється проти всякого компромісу з. Польщею й за дальше провадженне боротьби за державну незалежність Західної України.

Це роздвоєнне нашої ідеольоґії, дотеперешньої та одностайної, є найтяжчим і найсумнійшим наслідком акту з дня 14. березня. Донині серця всіх Українців Галицької Землі в краю та поза краєм бились одною думкою, одним почуттям: за всяку ціну скинути з себе ненависне ярмо лицької неволі. Від нині — не знати, як довго — тої єдности в думках і почуваннях вже не буде...

Та з фактами треба числитись. І передовсім треба шанувати волю краю. Коли еміґрація має право на власну ідеольоґію, то тим більше має право на таку ідеольоґію край до якої-небудь одної тактики. Всі фізичні та моральні удари з боку ворога приймав досі на свої плечі край. Ще і нині тих ударів не бракує, як не бракувати-ме їх і далі: про це вже постарається Польща! Он вже в найблизчих днях підготовлюється такий новий удар: побір річника 1902. А скільки дрібних ударів падає що-дня на голову української людности по цілій Західній Україні! Коли край при таких обставинах проклямує перехід до своєї власної тактики, то це його святе право, і ми можемо перед тим рішенням тільки схилитись.

Але як еміґрація не може робити приписів краєви, так край не може робити приписів еміґрації. У своїй стихійній мудрости край цього й не робить. Навпаки, він одверто каже: хай кожда частина нашої суспільности береться до тої тактики, яку продиктують обставини часу й місця. Різно йти й спільно бити! Правда, ми досі мали інше тактичне гасло: спільно йти й спільно бити. Та що подіеш? Обставини в останнім часі різко змінились, і нам, очевидно, більше нічого не лишається, як триматися нової тактичної засади.

Замісць критикувати край і запідозрювати його компетентність у рішенню своїх справ, еміґрація отже зробить далеко краще, коли подумає над тим, **що вона сама має далі робити.** Шкода часу й сил, щоб витрачати їх на взаємні дорікання та обвинувачення. Краще зужити ті сили на позитивну працю для осягнення того ідеалу, який будь-що-будь лишається у краю та на еміґрації все однаковий і спільний.

Неправдою є, буцім-то край вирікся ідеалу української державности. Цей ідеал і далі сяє перед ним ясно провідною зорею. А що на перешкоді до осягнення того ідеалу стала Польща, то край мусить числитися з цим і застосувати свою катику до істнуючих обставин. Перед еміґрацією ця перешкода не стоїть. Еміґрація може не числитися з фактом істнування Польщі. Еміґрація може йти до нашого спільного ідеалу простою дорогою, не збочуючи ані вправо, ані вліво.

Це означає, що **еміґрація мусить далі і ще з більшим завзяттєм провадити свою боротьбу за українську державність в її чистім виді.** Дурний є той грач, що ставить цілий свій маєток на одну карту. Тому і в національній політиці краще мати в своїх руках кілька атутів, а не один. Край іде своєю дорогою. Це не означає, що еміґрація мусить іти той самою дорогою. Перед нею своя дорога й свій шлях широкий.

Коли Ірляндія свого часу боролась за „гом-рул", то це не перешкоджало ірляндській еміґрації в Америці боротись за повне відокремленне своєї батьківщини від Анґлії. Коли польські патріоти у Варшаві накладали з німецьким комендантом Безелером і „падали до ніг" центральних держав, то це не перешкоджало польському національному комітетови в Парижі рачкувати перед Антантою й запевняти її, що ціла Польща тільки кориться тяжкій необхідности й готова кождої хвилини повстати проти Німців. Коли Грузія визнала над собою владу червоної Москви й стала ще більш комуністичною, ніж сама Москва, то це не перешкоджає грузинським патріотам закордоном працювати над увільненнєм своєї батьківщини зпід червоного ярма.

Можна було б навести ще сотки подібних прикладів з практики визвольної боротьби инших народів. Всі ті прикладі показують, що майже кінкий варід не привязував своєї долі до якої-небудь одної тактики, а все мав про запас ще й щось инше. При цім ми скрізь побачимо, що в самім краю боротьба все набирала компромісових форм, тоді як національні елементи поза межами краю все розгортали національні прапори в цілій їх широті.

Тримайно й ми свій національний прапор широко розвиненим! Української еміґрації в Европі та Америці ніхто й ніщо не перешкоджає далі боротись за нашу національну програму-максимум. Коли край з тактичних міркувань тимчасово звинув свою програму-максимум і розгорнув програму-мінімум, то до цього він напевне мав серйозні підстави. Але від нас край того не вимагає. Навпаки, він нам ясно каже, щоб ми й далі боролись у тім самім напрямі, як досі. Він благає нас об тім!

Перед українською еміґрацією поза межами краю, таким чином, повстає нове відповідальне завдання. Досі еміґрація дише йшла в хвості у краю. Нині край, знесилений та обезкровлений більш як чотирьохлітньою безнастанною фізичною боротьбою, дозволив собі маленьку „передишку". Чи дадуть йому вороги скористуватись нею — це инше питанне, але нам у кождім разі грішно й соромно виступати тут з обвинуваченнями.

Натомісць ми повинні міцніше стиснути прапор української державности в наших руках, вище піднести його над нашими головами й тим взяти на себе роль **авангарду** в нашій визвольній боротьбі. Хто витолковує нову ситуацію инакше — той є ворог народній.

Берлін, 5. червня.

Радянин.

У СПРАВІ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В АМЕРИЦІ

(Потреба організації. — Напрям та цілі організації. — Централізм чи децентралізм).

(Дошись).

Теперішня хвиля для нас це тиша перед бурею; це період приготовань до завзятої боротьби за наше „бути або не бути". Тож треба нам перед цим змаганнєм обчислити всі наші сили і заповнити ті прогалини, які знайдемо в нашому народньому організмі. Таких прогалин маємо много на кождому полю, як в старому краю так і тут в Америці. Одною з таких прогалин, яка дається відчувати тут в Америці, це брак організацій української молодіжи. Через брак таких організацій тратимо в дуже значнім відсотку молодіж, що виховується по тутешніх школах, а наслідок цього може бути такий, що ми, ніколи не дійдемо до такого становища тут, щоби з нами хто числився.

Провда, Америка, це котел, в якім перетоплюються ріжні іміґрації в одну масу — в американську націю. Це зовсім природне явище, проти якого нерозумно було би боротись, а противно, до якого треба нам приноровитись. В Америці було-б нам дуже важко виховати Українців, але можемо виховати **Американців українського походження.** Такий тип якраз нам тут потрібний хочби лиш для цього, аби успішно помагати рідному краєви. Бо людина, що вихована тут; що не стратила інтересу до українських справ; що не має ніяких політичних аспіраций в старому краю; думаю, може вести добру і правдиву запомогову акцію.

Отже нашій іміґрації треба за всяку ціну до цього стремити, щоб зростаюча молодь для нас цілковито не пропала. Цьому може зарадити „відповідне виховане. Другі іміґрації народности розвязують це питанне простим способом: **вони мають свої школи.** У нас цього покищо немає. Правда, є у нас парохіяльні школи, але вони не можуть протидіяти противним впливам.

Одинокою радою на це є **гуртувати українську молодіж** в гуртки, спершу в організації роді скавтів. Колиж молодіж в таких організаціях дістане належне приготоване — все тоїм сама подобе, колиподросте, за фахову студентську організацію. Тим способом ми можемо витворювати добрих горожан Америки, які заразом не будуть байдужі до справ вітчини своїх батьків, чи то-ділів.

Успіх таких організацій залежить від батьків та старшого суспільства. Думаю, що воно оцінить вагу цеї справи та відповідно до цього буде поступати.

Одначе тепер молодіж мусить сама приступити до належної організації. Так як справа тепер стоїть, то початок вже є. Маємо кілька зорганізованих гуртків української молодіжи по ріжних місцевостях. Ходить тепер о це, щоб такі гуртки утворились по всіх місцевостях, де живе більше число молодіжи.

Саме тепер якраз до цього добра нагода. Наступили шкільні вакації. Так як у всіх инших випадках, тут потрібна лише добра ініціятива. Такою ініціятивою може бути хочби товариська прогулька або якесь друге підприємство. Ходить лише о се, щоби хтось її зорганізував та згуртував в ній добрий елемент місцевої молодіжи. Колиж вдасться зробити початок, то вже найбільші труднощі будуть усунені.

Тепер виринає питанне, який має бути напрям і які цілі організації молодіжи. Це залежить від обставин і психіки нашого гуртка. Організація може мати на меті лише товариське зближенне, самопоміч, поширенне освіти, себто істнувати для себе самих, або може крім сього старатися ще вести запомогову акцію для своїх товаришів в старому краю.

Одначе як в першому так і другому випадку дані організації, думаю, повинні бути неполітичними. З того не виходить, аби члени не мали права інтересуватись або бути приклонником якоїсь політичної групи. Ходить лиш о те, щоб товариство молодіжи яко товариство не політикувало. До цього є много причин. Перше: тутешня політика оперта лиш на старому краєви, тож молодіж, що тут виросла, не може мати Власного погляду на старий край. Друге: Організації молодіжи, якщо анґажуються до народньої роботи, то повинні лиш до такої роботи братись, яка приносить хосен цілому народови, як: допомога українському шкільництву в старому краю. Щобиж мати успіх в даній роботі, товариства молодіжи повинні мати прихильність цілого суспільства, а будуть її мати лиш тоді, коли будуть неполітичними організаціями.

Вкінці ще одно питанне: Чи організації молодіжи повинні стреміти до утворення центру, який всім міг би керувати, чи ні. На мою думку, це бодай тепер не потрібне. Центр потрібний в політичних організаціях, а в даним випадку автономні товариства можуть краще розвиватись, маючи вільну руку в приноровлюванню до місцевих обставин. Натомісць поодинокі товариства повинні старатися входити в контакт з другими організаціями та обговорювати питання спільної натури, як запомогова акція українським школам в старому краю і таке инше.

Щойно тоді як українська молодіж зорганізується по всіх місцевостях, буде можна думати про конгрес який би висловив свій погляд щодо спільної тактики. Тепер треба нам українській молодіжи в Америці, організувавтись. Цього вимагає наш власний інтерес; до цього кличуть нас духи наших братів по крові, що лягли за правду, за оборону тої землиці, де ми, або наші батьки родилися.

Студент.

ПОДЯКИ.

Я член У. Н. Союза, в Болтимор, Мд., складаю подяку урядови Українського Народного Союза за отриману поміч в сумі $50. Такожно я якую урядови братства св. Петра і Павла в Бортнє Бей. Нехай провидіне У. Н. Союзови ще на найбільше зріє до 100,000 членів. Желаю всім Союзовим щастя, здоровля на многа літ. — **Ігнатій Ладда**, вірний син України.

Отсим складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за виплату запомоги з фонду убогих в сумі $50, які мені тепер стали у пригоді і у великій потребі, бо я не всилі працювати. Такожно складаю сердечну подяку Урядови 98 відділу У. Н. С., котрий трудився такожно справою помочі для мене. Нехай наша Організація зростає як найбільше в силу, а ті не одному каліці і неспосібному до праці стане до помочі. Я раджу всім Українцям, щоби вступали численно в ряди У. Н. Союза, де можна найти в чемнасто велику поміч. Здоровлю всіх членів У. Н. Союза. — **Іздор Дудич**, Шенандоа, Па.

ФОНД ІНВАЛІДІВ.

(Через „Свободу")

Висовів, Конн. Аматорські сили тов. Запорожської Січі на прогульці 3-го червня, дорожній від Ґрендфіл у Льюїстон, 6 р. 2 кл., зарисовали, В. Вавро, І. Роґач, Д. Самчишин, С. Дідора, Л. Сирота по 50 цнт.; П. Маскалюк, М. Самчишин по 25 цнт., Л. Королишин 10 цнт. Членкиня товариства 50 цнт. — Разом $5.00.

Попередно оголошено $146.25
ДОСІ ЗІБРАНО $151.25

НОВИНКИ! НОВИНКИ!
Для Народних Домів, читалень як також і приватних хат.
ВЕЛИКИЙ КОЛЬОРОВИЙ ОБРАЗ 28x22 ЦАЛІВ
БОГУН ПІД БЕРЕСТЕЧКОМ 1651 Р.
репродукція славного малюнка Іванова.
ЦІНА $2.00.
Замовляйте скоро на адресу:
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City N. J.

ОСУД ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКОЇ ЗЕЛІЗНИЦІ.

Зелізнича Робітнича Рада Злучених Держав, федеральне урядове тіло, встановлене для полагоджування непорозумінь межи зелізничими робітниками та зелізничими підприємствами, видало минувшої суботи острий осуд великого зелізничого підприємства Пенсилвенійської Компанії. Осуд заслугує на увагу, бо він відноситься до довгої, бо більше як дволітньої, боротьби робітників сеї зелізниці за право орґанізації.

В своїй боротьбі проти робітничих юній Пенсилвенійська Зелізниця станула на становищи, що вона не буде признавати ніяких юній за представників своїх робітників. При помочи сього пляну, званого нею хитро „пляном представництва робітників", згадана зелізниця хотіла усунути всякі робітничі орґанізації на бік та переговорювати з незорганізованими робітниками, бо, мовляв, юнійні урядники не представляють робітників, бо вони не працюють в зелізничих шопах, а працюють в юнійних канцеляріях. Зелізниця справді відбула вибори делеґатів робітників, при котрих вона уневажнила всі голоси, віддані на робітничі юнії. Коли зелізничі варстатові робітники запротестували проти самовільної політики зелізниці, а Зелізнича Робітнича Рада збиралася вже видати в тій справі оречення, зелізниця постаралася від федерального судді Лендиса, відомого ренеґата, о заборону, заказуючу Раді рішати справу. Департамент судівництва подав відкник, і федеральний апеляційний суд відкинув заборону та признав Раді право видавати рішення в сій справі. Тим самим він признав робітникам право вибирати на своїх представників таких людий чи орґанізації, які їм подобається. Остаточно Рада помимо протестів зі сторони зелізниці приказала її відбути ще одні вибори делеґатів своїх робітників. Але зелізниця не послухала Ради та стала умовлятися за умови праці з тими представниками робітників, які були вибрані при перших виборах, де відкидано всі юнійні голоси.

Тепер Зелізнича Робітнича Рада видала про поступок зелізниці свій публичний осуд, і в ньому острими словами пятнує Пенсилвенійську Зелізницю за нарушенне застереженого виразно конґресовим законом права робітників вибирати собі представників по своїй волі. Практичне значінне сього осуду ослаблене через те, що Зелізнича Рада не має виконавчої сили переводити в житте такі закони, себто вона не має сили ні органів приказати зелізниці виконати приказ Ради. Всеж таки мимо сеї поважної недостачі рішенне Ради має деяке практичне значінне, а має воно через той вплив, який має тіло, як Зелізнича Рада, буде мати своїм голосом на вироблене публичної опінії серед американського громадяньства. Така опінія, як відомо, може мати поважний наслідок на випадок, якби робітники Пенсилвенійської зелізниці для оборони своїх інтересів та прав були примушені вжити остаточного средства, себто страйку.

Д-р Михайло Лозинський.

УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ ЗА ГЕТЬМАНА СКОРОПАДСЬКОГО

(Продовження)

(3)

III.

Національний характер гетьманської держави.

Гетьманський переворот був висловом побіди великої земельної власности і буржуазії над селянством і робітництвом, реакції над революцією. Московська культура і російські державні змагання, великі земельні власности і буржуазія кілька-мілійну українську націю. Отже сі 40 мілінів мусять з котрого складатися. Мусять в їх склад увійти всі ті, хто з діда-прадіда походить з українського роду, родився й виріс на Україні (беру самі звичайні, сказати-б вульгарні прикмети національної приналежности), при статистичних переписах означав себе як „Далоросса" або (рідше) „Украинца". І ще єсть одна важна прикмета: вживанне мови, але і тоді треба прикладати до людий хоч трохи освічених чи навіть просто грамотних з дуже великими застереженнями, як що не хочемо дуже понизити число отих мілінів. До революції всі Українці поділялися на дві дуже нервні групи: „свідомих" і „несвідомих". Перших було небогато... Так чи инакше це число не переходило кількох тисяч. Сеї була група. Друга група: сорок мілінів минус сих кілька тисяч. Такий поділ мав якийсь резон до революції, але тепер, після 1917 року, він мусів втратити абсолютно всяку рацію, бо инакше треба би було признати, що „Українці" — це якась секта, а не нація. Великий рух 1917—1918 років був по справедливости національним відродженнєм, тому, що тисячі, десятки, сотні тисяч, нарешті мілінои людий уперше довідалися, що вони всі — члени одної Української Нації, уперше почули се ім, уперше його зрозуміли. Певна річ, що й перед тим, обективно, вони ні на хвилину не перестали бути українцями, хоч і не знали свого імени. Отже після всього сього дивно, що єсть іще люди, які вважають звичайних, природжених Українців за не-Українців".

Далі Дорошенко завважує, що „не може служити аргументом для заперечення приналежности до української нації приналежність до якоїсь російської політичної партії (особливо перед відбудовою Української Держави)" і „тим більше не можу служити таким аргументом колишня служба в російській армії або взагалі в російських державних установах". Ні, основі сих міркувань Дорошенко доходить до такого виводу: „Щоби зясувати, чи були в кабінеті Ф. А. Лизогуба Українці чи не були, не зостається иншого способу, як перебрати всіх його членів по імени і зробити „провірку" їх національної приналежности на підставі зазначених мною висше „вульгарних" прикмет: походження й наймення, додаючи ще (з погляду вимог „свідомости") дещо з їх власної діяльности як перед вступом до кабінету, так і в ньому самому"*). Прикладаючи сей критерій, Дорошенко в кождого з членів кабінету Лизогуба знаходить щось „українське": то стародавній козацький рід, то любов до української етнографії, то батька українського діяча, то навіть приналежність до українського національного руху, то бодай уродженне на українській землі.

Тільки сам крітерій Дорошенка не видержує критики.

„Бо щоб будувати українську державу, треба бути свідомим Українцем, значить свідомо змагати до того, щоб територія, заселена українською етнографічною масою, утворила самостійну державу і щоб ся держава приняла український національний характер.

Перетонити сорок мілінів Українців в Дорошенковому розумінню в українську державу могли тільки державні мужі, які самі себе перетопили з Дорошенкових „природжених Українців" у **свідомих Українців.**

В усіх громадських рухах, які знає історія, все і всюди активну ролю грає свідомий елемент, який накидає свою волю пасивній масі. І все свідомий елемент творить меншість супроти пасивної маси.

Прикладаючи сю основну рису кождого громадського руху до будування національної держави, треба сказати, що активну ролю в будуванню національної держави мусить мати національно свідомий елемент. Не „природжені „Українці", тільки свідомі Українці можуть збудувати українську національну державу. „Природжені Українці" — се тільки матеріял на будову української держави. За те будівничими можуть бути тільки свідомі Українці.

Чи такими будівничими були Дорошенкові товариші в гетьманськім правительстві? Чи вони свідомо змагали до того, щоб на українській території утворилася самостійна українська національна держава?

Сам Дорошенко відповідає на се питанне, — хоч обережно — ні!

„Отак перебравши в своїй памяти всіх міністрів кабінету А. Ф. Лизогуба,—пише він—знов кажу, що трудно погодитися з твердженнєм, ніби в ньому „не було ні одного Українця"... Инша річ, розуміється, політичні переконання кожного з міністрів, **їх відношенне до національного питання,** що було таким дражливим моментом при оцінці їх діяльности як міністрів Української Держави"*)

Про те „відношенне до національного питання" Дорошенко пише:

„Що всі міністри з сього кабінету були прихильниками Росії, се чиста правда; вони були прихильниками, звісно, не царської Росії з її централізаційно-бюрократичним режімом, а нової, обновленої, конституційної, демократичної Росії... Отже вони були добре настроєні за добре порозуміннє з майбутньою Росією, за тісний союз з нею, навіть за державну спілку... Їхня „російська орієнтація в зовнішній політиці, себто думка, що Україна мусить, наче з якого обовязку чи з глибокої внутрішньої потреби за всяку ціну допомагати Росії скинути з себе большевицьке панування й завести демократичний лад, — здавалася мені тоді й тепер здається зовсім не обгрунтованою реальними інтересами України.

„Безумовно хибною і шкідливою здавалася мені також і „внутрішня" російська орієнтація декого з міністрів, їх постійне оглядання на російські жидівську демократію й буржуазію в краю, якій вони надавали більшої ваги, яке вона того в дійсности заслуговувала. Коли-ж ріжні російські круги, одігрівшися на Україні, почали показувати свої зуби та снувати коромоли проти нашої молодої держави, а міністри кнадели їм ще й потурали... то для мене принаймні стала ясно, що нема иншого виходу, як тільки добиватися реорганізації цілого кабінету й заміни „русофілів" представниками українскої демократії з її більшоморкованих і державно нестроєних елементів. Так, видко, думав і гетьман, бо вже в липні говорив зі мною про потребу „українізації" кабінету й нових заходів, щоби притягти о участи в ньому українські національні круги.

„Я мушу одначе завважати, що „російська орієнтація" частини міністрів перші місяці не виявлялася в сфері практичної політики, та взагалі не треба її уявляти собі стрелиною якоїсь, обмежити самостійність та суверенність Української Держави і силоміць стояти з Росією, привести в залежність від неї. Се була певність в конечности і природности тісної спілки з Росією в імя самих же українських інтересів, тільки, певна річ, не з Росією большевицькою, а майбутньою, обновленою, правовою Росією. Поки Росії в дійсности не зуставало, доти й „русофільство" мало ідеальний, платонічний характер. Коли-ж під впливом нев'ях Німців на західнім фронті знов почали виявлятися перспективи реставрації Росії побідними державами антанти, тоді й російська орієнтація кадетської групи міністрів, що відбивали собою загальні настрої зросійщеної інтелігенції в країні, почала прибирати більш реальний характер і виявилася в їх політиці"*).

Треба тільки поставити в сих виводах Дорошенка скрізь „точку над і", — і матимемо такий образ:

Гетьманські міністри російської орієнтації, які по його свідоцтву творили більшість кабінету, були противниками української державности. Державну окремішність української території від инших земель бувшої Росії вважали вони тільки тимчасовим способом до осягнення їх цілі: повалення большевиків і відбудова Росії. Українська Держава гетьмана Скоропадського мала на їх думку служити тільки як пристановище й організаційна основа російських протибольшевицьких сил до того слушного часу, коли сі сили можна буде повернути на повалення большевизму й відбудову Росії в давнеросійських границях. Словом, Українська Держава гетьмана Скоропадського мала для них таке саме значінне, як „держава" Колчака, Денікіна, Юденича, Трангеля, себто як часть російської державної території, вільна від большевизму. Вони оберігали її державну незалежність ні стільки і доти, на скільки і доки се була незалежність від большевизму, але не тільки не вкладали в сю форму державної незалежности у українського державного змісту, навпаки, старалися український державний зміст звести до можливо найменших розмірів і заступити його державним змістом російським. Як влучно каже начальник пресової служби при штабі гетьмана для особистого. освідомлення гетьмана Москаль Малярівський в своїх споминах*), в той час на території бувшої російської імперії була „Совітська Росія і Росія Скоропадського".

*) Дорошенко, II., стоб. 78—79.

*) Дорошенко, II., стор. 82.

*) Дорошенко, II., стор. 92-93.

*) „Архивъ гражданской войны" (Берлін), статя: „На перекладнихъ. Гетьманъ Скоропадскій и его время".

(Дальше буде).

ПОСЛІДНА ТЗДА ДО ЕВРОПИ

РЕГУЛЯРНИЙ відїзд що суботи. Кораблі відходять з доку ч. 314 в Гобокен. Великі просторні каюти. Добра пожива — просторні каюти. Зробіть собі подорож вигідною на Ю. С. Говерментськими кораблях.

Leviathan July4, Washington June23
America June 30, Roosevelt July 7
Fillmore July 10, Harding July 14
Arthur ..... July 21

Пишіть за інформациями відносно відїзду, ціни і т. п. до

UNITED STATES LINES
45 Broadway New York City
Managing Operators for U. S. SHIPPING BOARD

ДЕРЖІТЬ БЛЯШАНКУ, ЗА

MAGNOLIA STAR MILK

ЗАВСЇДИ

В СВОЇЙ ЛЕДІВНІ ДО БЕЗПРОВОЛОЧНОГО УЖИТКУ

ЗАХОВУЙТЕ НАЛІПКИ ЗАДЛЯ ЦІННИХ ДАРУНКІВ

НАПИШІТЬ НА ОДНУ З ПОДАНИХ НА НАЛІПЦІ АДРЕС ПО ІЛЮСТРОВАНУ ЛІСТУ ПРЕМІЯ.

„Заховувати наліпки вимінюються"

КУПУЙТЕ НОВУ КНИЖКУ „ПРИ БИТІЙ ДОРОЗІ"

Українці! Прочитайте нову книжку „При битій дорозі". Її описане в часі війни покаже вам ясно, чому ми втратили свою державу і як її добути. У ньому, виказується, що українські селяни є основою нашої сили та що вони зберегли цілою стару культуру нашого народа. Всеукраїнське порозуміння добудеться легко, коли за підставу нашої державности-відзаєтеся добробут хліборобського етапу.

В книзі такий: Поворот до рідного села; Дома і на цвинтарі; У вовків Мартина; Тихий сільський рай; Кермиць біля хреста; Неділя на селі; За потоком; Юрко; Грім в ясного неба; Матвій; На першій огень; Перші вечині вісті; Мадяри в селі; Смерть і похорон Федяки; Селянське серце; Уникачі; Ведуть ранених; Битва; Сліди ворожої забави; Кубанці в селі; Сальдати; Обрусителі при роботі; Шанування; Жиця; Гірні думки; Матвійний метод; Святий Вечір; Покутуюча душа; Сила за силача; Ліхо вістка; Весна; У шпитали; Весіяли; Відворот російської армії; Вертають „свої" Під сумом; Розбиті душі; В табор; Відгук російської революції; При битій дорозі.

ЦЯ КНИЖКА КОШТУЄ РАЗОМ З ПОЧТОЮ УСЬОГО 85 ЦНТ.

„СВОБОДА",
13 Grand Street. Jersey City, N. J.

25% ОПУСТУ!!!

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на підбережанне своєї літератури, не жаліли часу на читання книжок, не дивились обойтно на просвітні потреби. Не дивно отже, що й підносились висше від инших народів.

Нам треба взаятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До цього не завізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись, як світ краде стане, сли народи будуть можно більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді одні будуть мусіє другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТІЙНИСТЬ — ТАМ СИЛА!

Книгарня „Свобода" (Українського Народного (Союз) зробила богато для просвіти українського народа, від часу свого основання. Нехайже і на дальше Українці поширають її і замовляють книжки від сего найбільшого видавництва української літератури в Америці і взагалі в Америці.

КНИЖКИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

(Твори зазначені звіздкою (*) є друковані в Америці, згадано в Канаді; твори зазначені хрестиком (†) вийшли друком у старім краю; твори без жадних знаків є видані „Свободою").

* Припіснений московський пашпорт, оповідання, М. Тисбін 10
* Природна метода лічення 15
При стрілецькій ватрі, оповідание Абгара Солтана 40
* Притча про садівника та инші оповідання, Мстислава Руса 40
* Причепа, повість Ів. Нечуя-Левицького, брошурована $1.75, в оправі 2.00
* Причини аграрної революції на Україні і шляхи до розвязання аграрної справи, інж. Мик. Байера 10
* Про алькоголізм, нап. Микола Чайковський, з 11 ілюстрацій і портретом 10
Про батька козацького Богдана Хмельницького, Матвея Михайло Грушевський 30
* Провідник, практичний підручник до науки англійської мови 5
Про жіночу неволю в історичним розвою, Мик. Ганкевича 30
* Промінь сонця, оповідание В. Винниченка 5
Промови, декламації і зелення на весілях, хрестинах і забавах 10
Про полові справи, нап. др. Михайло Кос, четверте змінене видание, з образками 20
Про походженне та розвиток мов, або як і коли народи навчились розмовляти кожний своєю мовою, нап. Н. Рубакін, українськ. П. К. 25
Пророцтва арабської царицї Михальдо 20
Про світ Божий, бесіди по природознавству, Ю. Сірого 40
Проти алькоголізму 10
* Про тифи — черевний, плямистий та поворотний (з малюнками), нап. др. Ст. Суковатенко 20
* Про українських козаків, Тятар та Турків, М. Дорошенка 25
Про Христофа Колюмба та відкритте Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пянства, тілько заховаєте. — Ріп Ван Вінкель. Вашингтон Ірвінга. — Дні нашої слави і вел. 15

1. Про Шевченкові твори. 2. Оферма, оповідание з військового життя 20
* Психольоґія, з 16 образками в тексті, нап. др. Вільгельм Ерзаалем, із шестого німецького видання за дозволом автора переклав Григорій Кичун 1.00
* Психольоґія, наукеа про людську душу, нап. др. Іван Раковський, broш. 65, опр. 1.00
* Пічка-червоногорличка і инші оповідання, нап. Хрістоф фон Шміда, пер. Волод. Дежицька 20
* Рай і поступ, Мик. Драгоманова 50
* Рахунова книжочка, опр. 1.00
* Революція в Росії (від 1861 року до найновіших часів), Т. Ф-н. 25
* Ревуть, сатира, Ос. Маковея 20
* Релігійні вірування старинних народів, подав Стефан Макар 40
* Ріка-мати, Ріка і сестра в лісі, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 8-ма малюнками Ю. Магалевського 20
* Рідна Школа, читанка перша, Спиридона Черкасенка 30
* Рідна Школа, читанка третя, Спиридона Черкасенка 60
* Рідне слово, мисменство, др. В. Сімовича 10
* Рідне слово, збірка новель і оповідань українських авторів 1.00
Рідними ніч (з 10 образками), Миколи Гоголя
* Рінальдо Рінальдіні, страшний провідник розбійників, романтичне оповідание з минулого століття 25
* Робінзон Крузо, з образками 1.00
* Робітничі пісні. Зібрав В. Головацький 25
* Розбишаки в паломничій одежі, оповідание для народу 10
* Розбійник Карменло, історичний роман в 6-ох томах, Мих. П. Старицького 2.40
* Розвій погляди на вселенну, А. Діксона Вайта 40
* Розмова Полька з Русином, весілий вірш, в котрім Русин експлює польську шкоду 10
* Розмова про недуги та здоровє, нап. др. Вадим Зелінський 10
* Розмова тверезого пяника Василя з горіжком, нап. Мартин Гринишин 5
Росія в Україні, М. Міхнівський 25
* Рубають ліс, повість Антона Крушельницького, broш. 1.75, опр. 2.00

* Русалка й инші казки братів Грімм, з ілюстраціями 20
* Русалка, оповідание Ганни Барвінок 20
* Русь-Україна а Московщина-Росія, історичний нарис, Льонгина Цегельського 40
Рухові забави і гри, І. Боберського 30
* Самостійна Україна Р. У. П. 15
* Самоуправа шкільрів, нап. Йоганнес Гел. переклав Василь Мороз 60
Світові байки в оповіданнях, Ст. Руданського 15
* Свое життя, розмова на біжучі теми, з малюнками, нап. Петро Тихий 25
* Свято весни. — Ворог між нами. — Христос воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.) — Тополя (1 ілюстр.). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі 20
* Серед вічних снігів і ледів, В. Лункевича (з російського переклав І. Гатушинський) 30
1. Серце не повчить. — 2. Побратимів. — 3. Вістун. Оповідання 10
* Сестра, Козачка, Чумак, народні оповідання Марка Вовчка 20
* Сила і краса, повість, В. Винниченка і Як баба Горбулихи зробила страйк, оповідание, А. Граб-ка 25
* Син Українки, історична повість у трьох частинах, з ілюстраціями та мапою, сюжет, опрацьовання та редакція Вал. Золотопольця, компонував Ігорь Федів та Вам. Зютопольець, broш. 1.50, опр. 2.00
* Сирітський плач над дорогою могилою невбутнього дроброго (еп. С. С. Ортинського), нап. о. В. Держ'ярчуя 5
Сільська учительська, оповідание Ч. Чайковського 10
* Січовий підручник до рядових вправ „Вперед" 10
* Скошений цвіт, вимок з галицьких образків, повість Висиня Барвінка (Володимира Барвінського) друге видание; із вступом Богдана Лепкого 75
* Славні побратими, історичне оповідание А. Кащенка, видание 5-те 20
* Словарик, поясненне чужих та не дуже зрозумілих слів, Б. Доманицького 30
* Словар українсько-англійський і англійсько-український (кишеньковий), А. Роміна 50
* Словар чужих слів, др. Зі Куселя, опр. 2.00
* Словник українсько-польський і польсько-український, зладив І. Свєнціцький 30
* Словник чужих слів д-ра Ів. Кузелі (кишеньковий) 65
* Смерть за правду, оповідание про Ів. Гуса, В. Доманьського 10
* Сон, Сорока, Чорт, Дедишка, народні оповідання Марка Вовчка 20
* Сонник, великий, найновійший і одинокий правдивий, ілюстрований, містячий около 7.500 снів 45
* Сонцевий промінь, повість, В. Чайченка 80
* Сорок тисяч миль під водою, роман, Ю. Верного 1.00
Соціольоґія в соціяльні науки, В. Пригодіна
* Соціяльно-політичного розвитку М. Залізняка 15
* Соціялізм в релігії, Д. Бориска 15
* Соціяльна революція, К. Каутського (переклад з німецького) 80
* Спартак, оповідание римского гладіятора, історична повість, П. Самойлова 30
* Співомовки або Веселі вірші, Ст. Руданського
* Співомовки С. Руданського, зі вступом Ів. Франка і з портретом автора, broш. 50, опр. 65
* Співомовки Степана Руданського, з портретом автора і з передмовою Богдана Лепкого 20
* Славомирі доли, оповідання з міщанського життя, Данила Лепкого 20
Спочин мій дух і инші оповідання 15
* Старий горобець, оповідання Д. Мамина-Сібіряка, з рос. мови переклав Г. Черниховський, з малюнками М. Погрібника, видання 3-те
Стевові люди, з життя в довських степах, нап. А. Серафимович 10
Страшенні пісні, оповідання з козацьких часів (з многими образками), М. Гоголя 20
* Страшні тайни монастирських нурів 75
* Суд чортовий, соціяльне оповідание з дійсности, „Тайних виконавців смерти", Е. Вейлса 40
Сушна казка й инші оповідання 10
Тваринна Америка або Огляд американської культури спереду Христофа Колюмба 15

* Тайни цісарської родини, опис життя австрійських пануючих 50
* Так мовив Заратустра, книга для всіх і для нікого, нап. Фрідріх Ніше, переклав Лесь Кірник, з портретом автора, в 4-ох частях 1.50
* Танець тіней, роман з рідного побуту, нап. Михайло Яцків, broш. 1.75, опр. 2.00
† Тарас Бульба, повість М. Гоголя, переклав Ст. Віль, з ілюстраціями 50
* Тарас Бульба, повість з ілюстраціями, Миколи Гоголя 40
Тарас Шевченко, в століттї роковин 20
† Твори Володимира Винниченка:
Том I. Краса і Сила та инші оповідання 1.00
„ II. Голота та инші оповідання 1.00
„ III. Боротьба й инші оповідання 1.00
„ IV. Кузь та Грицунь і инші оповідання 1.00
„ V. Історія Якимового будинку й инші оповідання 1.00
„ VI. Рівновага, роман з життя еміґрантів 1.00
„ VII. По-Свій, роман 1.00
„ VIII. Божки, роман (продовження повісти „По-Свій"), ... 1.00
„ IX. Босяк і інші оповідання 1.00
„ X. Чесність з собою, роман 1.00
„ XI. Хочу, роман 1.00
Всі одинайцять томів 10.00
† Твори С. Черкасенка, (поезії), в 2 томах 2.00
† Твори Тараса Шевченка, в 3-ох томах, брошуровані $6.00, в оправі 8.50
† Твори Тараса Шевченка, в 3-ох томах, брошуровані $10.00, в оправі 15.00
† Теорія згладжности, після А. Айштайна написав Петро Франко 10
† Теорія політики, приступно написана Павло Сій 60
† Територія і население України, Мик. Кордуби 40
† Territorium und Bevoelkerung der Ukraine (Ein geographisch-statistischer Beitrag) von Dr. Miron Korduba 40
Тернистa дорога, Український Сойм в Америці до його скликання, нап. др. Семен Демидчук 15
Товариська вороженка 15
Товариш, українсько-англійський підручник до науки англійської мови з доданнєм словарця
* Трагедія Галицької України, Осипа Метаса ... 1.00
* Три книжевиці і чарівна птиця 10
* Три оповідання (Воля, Пропасть, Сміх), нап. Леонід Андреєв, broш. 20, опр. 30
† Три оповідання, Д. Мамина-Сібіряка (Гнилий Горобець, Пригоди статечної-миці, Поганий день Василя Іванович), з малюнками 25
† Три поеми Тараса Шевченка (Сон, Великий льох, Гамалія), з передмовою Богдана Лепкого і з двома портретами автора 35
† Три поеми Тараса Шевченка (Сон, Кавказ, Суботів) 30
* Тропарик або Підручник церковного співу 30
† Убогий та багатий і ліжка-чорнявка, Безмисний Данило, з розумом дурний, оповідання з народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 10-ма малюнками Ю. Магалевського 20
У гостях добре, доми ліпше, історичне оповідання Дюма (О. Кониського), видання друге, broш. 85, опр. 1.25
У зарені сонця, повість з життя українських киців Олеганя Ігрня і Ганнгині Ольги 1.00
† Українство в Росії (Новійші часи), Володимира Дорошенка 40

* Українська граматика, Стоцького і Гартнера ... 1.50
† Українська Імиґрація в Зединених Державах Америки, нап. Іллїн Бачинський, з 75-ма ілюстраціями і двома картами, опр. 2.00
* Українська пособниця зі словарцем, уложили Ст. Смаль-Стоцький і Федір Гартнер, опр. 50
† Українська читанка для другої кляси середних шкіл, нап. Антін Крушельницький, третє видання 60
† Український сміх, збірник гумористичних і сатири українського письменства, книга I, зібрав Омелян Караванський 50
* Український співанник. Зладив Антін Гапяк ... 40
† Український штукар, 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть 1. Забави фізичні і хемічні: Часть 2. Штуки з картами. Часть 3. Штуки рахункові. Часть 4. Штуки жартівливі 50
† Українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), видання друге, з 42-ма малюнками Юрія Магалевського 60
* Українсько-англійський кухар, зібрав М. М. Белегай 1.00
Українсько-англійський і англійсько-український словар (кишеньковий), опр. 1.50
* Українсько-англійський словар (1580 сторін), М. П. Б. Яєнівського, опр. 3.00
† Українсько-німецький словар Ож. Кониського, опр. 2.00
† Українці в Америці, Ор. Кириленка 20
† Українці як народ, нап. Василь Пачовський
* Фізика для вищих початкових шкіл, нап. Фрайц Шіндлер, з німецької мови переклав Андрій Сабат (105 малюнків в тексті), broш. 30, опр. 50
* Фільософія соціяльно-демократії, збірник кращих фільософічних статтий, Йосифа Дицгена ... 2.00
* Фільософія штуки, нап. Г. Тен, професор в школі красних штук у Парижі, пер. Ол. Барвінський, 1. часть 50
* Фліґт або тиха розмова залюблених, 600 цитатів і відповідий 20
† Хвиля і його син або Україна фрагмент і друге оповідання 20
† Хмари, повість Івана Нечуя-Левицького, з передмовою Василя Верниволя. Broш. 1.75, опр. 2.00
† Хома Прудкий: Студент, оповідання В. Винниченка 10
Христос в гарнізоні, оповідання з військового життя, М. Яцкова 40
* Хрущ і Бурлачка, В. Будзиновського 15
Хто з чого жиє, нап. С. Дікштайн, пер. С. Макар; „Земля рече" 15
* Цар голох, А. Баха (переклав М. Залізняк) 35
* Царина і вестальки або Женщин замучоних, історичне оповідание з перших століть за панованнєм римського цісаря Нерона 25
† Царівна, повість Ольги Кобилянської, друге видання, з передмовою Осипа Маковея. Broш. 1.75, з звичайній оправі $2.00, в оправі ПОЛЬ ЛЕКСУС ... 2.75
† Царівна-жаба, українська народна казка (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського 20
† Царь-Соловей, казка С. Руданського, broш. 35, опр. 50
Цвіт і душа й инші оповідання 15
Чарівні вірші Уйбуйтовки Ольги і сутінкової дочки Зуліни 15

(Дальше буде).

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати порядно всі тайтли книжки, які йому подобають, і обкласти загальну належитість пусть бути висилана по наложенню, або через почтовий або експресний мані-ордер. Адреса замовляючого пусть бути написана по надлежайшім. Мешканці на малих місцевостях повинні при замовлюванню книжок посилати 10 центів на редиґстр. За замовлені книжки нам замовлений по присилці на редиґстр 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відпорстною почтою. Гроші належить посилати наперед.

КОЖДИЙ, ХТО ЗАМОВИТЬ НАЙМЕНШЕ НА 5 ДОЛ. ДІСТАНЕ З ПОДАНИХ ЦІН ЧЕТВЕРТИНУ (25%) ОПУСТУ.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖЮ КНИЖОК, ДАСМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресний мані-ордер на ім'я, або подане у кожнім адресі:

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

PROVIDENCE, R. I.
Новозаснований Американсько-Український Просвітний Клюб Українців

ПЕРШИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 23-го ЧЕРВНЯ 1923
в Palace Casino Hall, 171 Charles St., Randal Square, Providence, R. I.
Початок о годині 8., попозуни.
Вступ 35 цнт. від особи.

Се наша перша забава при нагоді тривки підписаних під основу єдности Українців всіх релігійних і політичних переконань в Провіденсі і околиці. Нехай щезнуть неприхильні межи собою; не пора сваритись, коли наш рідний край стогне в горю та вимаганнях ворогів. Нехай на цей вечер, що 30-ти, а тогдашнім Українцям, на добитку за вільну Україну, тому наш ніщо згадний клюб запрошує усіх Українців з Провіденсі і околиці, а також Товариства і Сестрицтва, Бостон, Менчестер, Централ Фолс, Кромптон, Фол-Ріфер і Провіденс.

43-44 КОМІТЕТ.

НА УКРАЇНУ
White Star Line
Нью-Йорк, Чербург, Саутгамптон
Majestic . . . June 23; July 14; Aug. 11
(найбільший корабель в світі)
Olympic . . . June 30; July 21; Aug. 18
Homeric . . . July 7; July 28; Aug. 25
Скорі получення до Балтійських портів.

AMERICAN LINE
Нью Йорк, Плимут, Шербург, Антверп
Lapland . June 27. July 25, Aug. 22
Belgenland July 11; Zealand July 18
* 10-годинна через полудне.
Починаючи 11 липня, відпливе о 11 р.
Добрий харч. Осібні каюти. Умірковані ціни для Ваших приятелів приїзжаючих до Америки. Що інформації відносять до ціни, звертайте або до
PASSENGER DEPARTMENT
No. 1 Broadway, New York

ТВОРИ
БОГДАНА ЛЕПКОГО
В ДВОХ ТОМАХ.
(Нове видання).
Галицька Накладня Якова Оренштайна видала в Німеччині твори Богдана Лепкого в двох великих томах (ось томи обіймають вибір писму сторін великої вісімки). Перший том обіймає поезії; другий оповідання.
Видання рекомендує на гарному папері.
Се знакомите можете дістати в книгарні „Свободи".
Обі томи разом коштують без отправи $4.25, з отправі $5.35.
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

НЕ ТЕРПІТЬ ВІД
ревматизму, невральгії,
суставових болів, болі в
грудях, мускулах.
Натріть трошки
PAIN-EXPELLER
болячі місця аж доки не почуєте теплоти в шкірі — а нагідна пожадана ульга скоро прийде. Правдивий Pain-Expeller має АНКОР торговельну марку.

NGL
NORTH GERMAN LLOYD
КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ
для Ваших приятелів і родини на Україні через БРЕМЕН.
Уповноважене лінія українським урядом для еміґрантів.
За докладнішими інформацями пишіть до
NORTH GERMAN LLOYD
14-16 PEARL ST., NEW YORK
або до котрого нечесного уповноваженого.

„ВЕРХОВИНА"
голосна пісня в вокальнім виконанню Мотрелля.
Уложив і видав МИХ. ЗАЗУЛЯК.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВАСЬЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські потребники
Без рівних в котрій сторони. Щойно або окремі мешканці можуть телефонувати до музики і замовити гранє.
2187 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4252 & 4253

ДОПИСІ

NEW YORK, N. Y.

Українське тов. „Просвіта" для рідного краю.

Наше товариство „Просвіта" зібрало Переселеру жертви, як слідує:

Для товариства „Просвіта" у Львові: Тов. Просвіти з каси $50.00; Др. А. Борак $2.00; І. Жовнір, С. Чосник, Ю. Хомів, Н. Петрів, О. Плескун, П. Мороз, П. Гаврила, П. Сторожинський, М. Кандарський по $1.00; О. Білоус, Гр. Петляр, М. Тихай, П. Лялович, Бернюковський, М. Тепляй, М. Гладун, В. Богдалевич по 50 ц. — Разом $65.00.

Для Інвалідів праці:

І. Жовнір, Др. А. Борак, Н. Хомів по $1.00; П. Мороз, В. Богдалевич по 50 цнт.; дрібними датками $4.00. Разом $8.00.

Для сиріт:

Ніч ч. 95 від Потоцького у Львові. І. Жовнір $1.25; І. Тураш $1.15; Н. Гичинський 25 цнт. На весілю з дочки п. Т. Дубаса, В. Мох $2.00. Др. А. Борак, Гр. Кушнівський, М. Пігуровський по $1.00. Дрібними датками $4.00. — Разом $11.65.

Загальна сума всіх фондів разом $84.65

Для Тов. Просвіти і Інвалідів видано через Public National Bank.

Для сиріт через American Express Company.

ЗА УРЯД ТОВ. „ПРОСВІТА":

Ів. Жовнір, председ.; Павло Мороз, кас.; Іван Базар, секр. фін.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Українці, вступайте в ряди Січи!

Завдяки бувшим Стрільцям славної Української Галицької Армії, привернено до життя колишню Січ ім. Б. Хмельницького в Ню Йорку і є перша надія, що з тернистого шляху, яким Січ постановила йти до осягнення своєї цілі, ніхто вже не буде вспіти її зовти.

Треба згадати і те, що відновлена Січ є організацією **всеукраїнського національного духа і військового характеру.**

Одною з найголовніших точок діяльности Січи є: **Давати всіку можливу поміч своїм братам в боротьбі зі всіми ворогами нашої самостійности аж до остаточної побіди.**

Що помічі така являється конечною, цего ніхто не може заперечити і вона можлива тілько тоді, коли Україні в Америці зрозуміють вагу **одного національного боєвого фронту, та постараються його як найсильніше створити.**

Безперечно, що до творення одного національного боєвого фронту повинні забратись негайно всі наші організації в Америці, а провід в тій роботі, розуміється, повинен бути в руках нашої централі „Обєднаня".

Частину роботи в тій цілі бере на себе й нюйорська Січ з великою охотою та доложить всіх старань і сим виявляється у своїй задачі, як на Січовиків пристало.

І тому нюйорська Січ кличе усіх щирих Українців в Ню Йорку, яким остогидло вже безсердечне політиканство, — ставайте в ряди Січовиків, зайдіть свої фізичні і моральні сили, бо знайте, що ані Ляхи ні Москаль добровільно не уступляться з наших земель, а простати їх ніхто чужий нам не допоможе, що мусить се зробити Україні самі своєю зорганізованою силою. І був би великий сором, коли ми й тепер цего не зрозуміли.

Хто нельно слідить за подіями в Европі, той дає собі справу, що там війна неминуча, хоч ніхто з нас її не бажає. І коли минувша війна залежила нас несподівано і майже без нічого приготовлених з будові своєї держави, то ми були би прокляті, коли би думали приготовитись як слід і використати догідної хвилі в слідуючій світовій зарусі. Що край сповнить свою задачу, в тім не може бути найменшого сумніву, але питаннє і то велике питаннє, чи українська еміґрація в Америці і цей раз не скоче зрозуміти, що велика часть відповідности в боротьбі за свободу нашого нашого народу спочиває на ній? Чи зрозуміє наша еміґрація в Америці і Канаді, що побіда нашого народу, висиваного лядськими та московськими галасами, буде залежати в у великій мірі від нашої помочі

На сю справу повинна звернути пильну увагу наша централи „Обєднаня".

Не сміє бути більше фатальних промахів у проводі національного руху між Українцями в Америці, бо чейже була нагода навчитись на власних блудах, які так болючо відбились нець, чи не обходить часом мілиціях?

Січовики були і будуть готові до несення помочі рідному краєви і тому наша еміґрація в Америці повинна рух Січовий підперти всіми силами.

Формуванне Січових сотень повинно відбуватись плянмо, завзято і скоро по всіх наших громадах в Америці і Канаді при помочі всього нашого громадянства.

Вертаючись до міста Ню Йорку.

Ще раз кличемо нюйорських Українців: — Ставайте всі в ряди Січовиків! Будьте певні, що Січ не заведе Вас ані в Москву ані у Варшаву.

В Січи навчитесь пізнавати ворогів свого народу і ненавидіти їх. Бо хто зненавидить ворога свого народу, той сидомо і щиро помолиться свій народ і пристоїть за його права.

Крім чисто народньої роботи, Січ дає змогу своїм членам розвиватись фізично через ґімнастичні вправи і т. п.

Молодіж українська повинна масово приступати до „Січового Клюбу" та користати із Січової бібліотеки, відчитань, викладів, співу, ріжних забав і т.п.

Січ сходиться кождої середи до Ґарфолного Дому, сали ч. 3 від 8. до 10. год. вечером, куди запрошуємо всіх тих, що бажають стати членами Січи.

Розуміється, що новомодний канадський „дрінк і т. п. деревтним вступ до Січи замкнений раз на все. Здорові були!

Січ ім. Б. Хмельницького
з Ню Йорку.

ЯК ЖИВУТЬ ТЕПЕР ЛЮДИ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ

На торговиці і в шинках в містечку Ліпці, бердичівського повіта, в Київщині.

(З київського дневника „Більшовик", ч. 74, з 3-го квітня, 1923).

З ПОДОРОЖНИХ ВРАЖІНЬ.

М. Ліпці, Бердичівського повіту, великий торговельний осередок. Сюди двічі на тиждень тягнуться селяни селян округи через 40 у з'їзд.

Я маю нагоду з ярмарковими їхати додому.

Ще рано. Рушають додому лише з коровами.

Я підсідаю до свого земляка. Все рівно нічого робить, а будуть їхать без корів, пересидуючи ідем.

Але до нього набивають покупці — торгують корову.

Лише один пуд (36 фунтів, зобіжа) заважає зійтися сватам.

— „Тридцять шість і беріть, корова така, що дай боже всякому!"

— „Тридцять пять і більш ні пуда", відповідає покупець.

— Погойай! каже мій земляк і ми простуємо кіньми...

„Нехай не буде ні по вашому ні по моїому, бе руку покупець, цей пуд на могорич".

„Гаразд. Я дам, але даваймо ви теж пуд"

— Мені цікаво. Чим кінчиться? І я не шукаю другої ходи.

„Хватить пуда, а там побачимо, каже покупець, і хильнку здається, що горі розірветься".

Але рішуче наступне покупець, бо і я і дед пуди на могорич встановлю.

З ходи в ходу передається надіграч, посилаються взаємні поцілуваня і мене, як свідка, просять розділити могорич...

Вруда вулиця, скривлені, вузькі двері, - запах самогона...

Чути говір, сміх. На порозі зупиняється обличчя з таємничим виразом і показує рукаєм, що нема, що нічого не має. Наші сватів тягуть під другі двері.

За столом сидять люде з поголовними очима і закусують оцу з кроном. Торговка грізно питає, чого нам треба і рішуче відмовляє за нами.

„Нема-ту, чан-ту!"

„Що, за вино? — нічає торговка.

— „Ідем до Капітанського, каже мій земляк, там не відкажем.

— Ні! кого к норту! Ви підливає солоної кислоти, там нічим напєшся. Вже три чоловіки отруїлось. Одного насилу ми вдрі відходили. Возили аж у Липовець, а двоє вмерло. Зайдемо краще ось у цю пивну. Тут єсть.

— Як рій гуде пивна. Час від часу чути кріпкі слова.

Але нас рішуче виштовхують.

„Що за чудо? майже в один голос кажуть свати, і я розумію, що мій особа своїм виглядом пинкарів застерігає.

— „Ідем до Капітанського, там безперечно єсть"...

Ідем, я візьму, — твердо заявляє мій земляк.

Я зістаюсь, але через хвилину бачу розчервоні обличча обох сватів — Капітанський не дав.

— „Ат тов. Пінас!, От це так, так. Здраствуй!

Веселими ногами, готовий на поцілунки зі мною, розставив рукицаш старий знайомий **„організатор комнезамів".**

Незвязна мова головою вітає мене. **Він готовий до послуг нашим сватам; тягне їх до любого шинку і завіряє, що всюди єсть, і віра йому всюди єсть.**

Мені здається, що ні на одну конференцію з таким запалом не піде „Купрій з волости".

Через хвилину він був біля дверей пивної, звідки нас перше виперли і приятельно давав знак, щоб вижна.

Ми в цей раз вийшли, як у свою ціну. Нас вдаволили і дали плящку.

Грезним сторожом стояла горілка і заставляла вимовити плящку вмить.

Свати бажали оден другому всього, що єсть під землею і пили чарку за гаркою.

Мені помало голову не стілько від самогона, а який я мусів вмочить вуса, скілько від смороду, гамору...

Темою розмови — чинить чи не пить, але пляшка випита і я ловлю на слові земляка і пим тягну всю компанію із шинку.

Ми сіли в сани.

„Хто може мені заборонити пить?! Хто може?! — Я питаюсь? Га? сказав мій земляк.

— „Ні можна:-Робити та продавати не можна". — Він промовчав, сплюнув, тай почав знову. А роблять, продають. В червоних шапках ходять; вони не знають? Не пють? Га?!

— А цей, як він, що показував, що найшов нам?! Га?!

— Що це?!

Його велика голова хиталась на вязих, мов привязана.

„Ви думаєте, що я не знаю, чого ви їшли?

„Ви їшли дивитися, як ми пємо! — Ми цемо на кождий ярмарок, пемо, з нудьги пемо...

Думаєте купувать, продавать?!... Ні, ми ідемо...

„Гаття, сиви!"

І нас обдало розпущеним у воді гноєм і болотом.

— „Овес везе, горілка гниє", пригадалось мені прислів'я.

КОРМЛЕННЯ НЕМОВЛЯТ У ЛІТІ

Статистика виказує, що більшість дітий, які вмирають у першім році життя, вмирають саме протягом літніх місяців. Причиною цего є те, що раз спека ослаблює і так ніжний організм дитини, а далі тому, що не все вважають як слід на кормлення дитини у цю пору. Рівночасно з тої самої статистики показується, що найчастіше причиною смерти дітий у літну пору є недуги кишок і жолудка, викликані невідповідною стравою.

Найбільше корисним і найбезпечнішим кормом для немовляти все було і є молоко матери. Воно заключає в собі усі потрібні для здоровля і правильного розвитку дитини складники не лиш у потрібній кількости але й рівночасно у відповідній теплоті і відповідно перемішані. Кормлення з фляшки ніколи не в силі заступити ту природну страву. Крім того літком богато труднійше чим зимою приготовити цей штучний корм, а то тому, що молоко швидше псується і під впливом тепла не змінюється так, як слід з другими складниками, або фермент ує, витворюючи нездорові і для дитини деколи вбийчі кваси.

Та щоби і цей природний корм був для дитини як найкращий, а далі щоб кормлення не томило і не висилювало надто матері, у ті горячі місяці треба, щоб кормлячи мати вважала й на себе і на те, що вона їсть. Поміж її страви в літі повинно находитись богато зеленої ярини, овочів, принаймньше одна кварта молока а кромі цего теж одна кварта води. Частину молока може кормляча мати пити не конче у чистім виді, а з шоколадом або у якійсь иньшій формі. Кромі цего вона мусить мати відповідний відпочинок, а то 9 годин сну на добу та кромі того ще кілька годин вільних від праці. Та це не значить, що чим більше відпочинку, тим краще. Навпаки, рух і прохід в міру поможе її витворювати здоровий корм.

Дальше дитину слід корми ти правильно. До трох — чотирох місяців що три а пізнійше що чотири години. Але точно і все в ту саму пору. Коли це можливо, то краще не відлучати дітий у літну пору. Колиб навіть на горячі місяці і припадав час, коли слід би немовля відлучити, то ліпше переждати ще кілька неділь, доживляти дитину иньшим кормом, а відлучити її щойно в осені. На всякий случай у тій справі треба все порадитись лікаря.

Коли дитину кормиться з фляшки, тоді треба дуже вважати на підбір молока. Найкраще вживати гарантованого, запечатаного молока в ніякім случаю продаваного на міру. Молоко перед вжиттям все треба пригріти так, щоб воно на краях начиння булькотіло а по середині витворювалась пара. При такій теплоті небезпечні бакцилі гинуть і по відповіднім остудженню молоко надається на корм дитині. До часу, поки молоко приготовиться до пйтя, треба держати його в леднику, щоб воно не псувалось, і не кисло.

Дальше незвичайно важною є чистота начиння, у якім приготовляється корм дитині. Посуду, у якій молоко держать, гріють та приготовляють треба по кождім вжиттю вимити вимити точно горячою водою і иншом а далі принаймньше пить минут виверити. Так само треба мити і вивирювати фляшку, з якої кормиться дитину. В противнім случаю усе осторожність і переварювання молока буде без наслідку.

Дальше, передовсім в літі ніколи не давати дитині молока, яке остаюся з попереднього разу. Останки треба все виливати. Кромі того у літні місяці треба давати дитині богато холодної переваренної води.

Теж і на справу страшних дітий треба звертати пильну увагу. У цю горячу пору року. Старанно підбирати здорові овочі і рішо на бути осторожним у додаванню свіжих страв.

ОДНАКОВА ЦІНА КАРТ КОРАБЕЛЬНИХ ТАК З НОВОГО ЙОРКУ ЯК І З ФІЛАДЕЛЬФІЇ, ПА.

Білет кольовий з Філядельфії до Ню Йорку платить компанія.

СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ
ПАШПОРТИ
КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ
ПЕРЕСИЛКА ГРОШІЙ

РОДИНИ!! Зайш відносини до фірми, котрий доводить у Україні Пашпорти, Карти Корабельні, Пересилка Грошей до Українців до всіх місцевостей, а також Пашпорти Чужоземні, Пашпорти Українські, Пашпорти Чужоземні, Пашпорти Українські, Пашпорти Чужоземні, Пашпорти Українські,